A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2016. június 9.*

„Előzetes döntéshozatal — Szellemi és ipari tulajdon — Közösségi növényfajta-oltalmi jogok — 2100/94/EK rendelet — Bitorlás — Méltányos díjazás — Az elszenvedett kár megtérítése — Jogi költségek és peren kívüli költségek”

A C-481/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz 2014. október 30-án érkezett, 2014. október 16-i határozatával terjesztett elő az előtte a

Jørn Hansson

és

a **Jungpflanzen Grünewald GmbH** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: J. L. da Cruz Vilaça tanácselnök, F. Biltgen, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó) és M. Berger bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. november 12-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– J. Hansson képviseletében G. Würtenberger Rechtsanwalt,

– a Jungpflanzen Grünewald GmbH képviseletében T. Leidereiter Rechtsanwalt,

– az Európai Bizottság képviseletében B. Schima, F. Wilman, I. Galindo Martín és B. Eggers, meghatalmazotti minőségben

a főtanácsnok indítványának a 2016. február 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 227., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.), valamint a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) értelmezésére irányul.

2 Ezt a kérelmet a Jørn Hansson és a Jungpflanzen Grünewald GmbH (a továbbiakban: Jungpflanzen) között, egy oltalom alatt álló közösségi növényfajta bitorlásából eredő kár megtérítése tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az 2100/94 rendelet

3 A 2100/94 rendelet 11. cikke értelmében a közösségi növényfajta-oltalomra való jogosultság a „nemesítőt” illeti meg, azaz azt „a személy[t], aki a fajtát nemesítette vagy felfedezte, illetve kifejlesztette, továbbá annak jogutódj[át]”.

4 E rendelet „Közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultját megillető jogok és a tiltott cselekmények” című 13. cikke szerint:

„(1) A közösségi növényfajta-oltalom feljogosítja a közösségi növényfajta-oltalom jogosultját vagy jogosultjait (a továbbiakban: jogosultat) a (2) bekezdésben foglalt tevékenységek folytatására.

(2) A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);

b) szaporítás céljára történő előkészítés;

c) értékesítésre felkínálás;

d) értékesítés vagy egyéb forgalmazás;

[…] A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.

[…]”

5 Az említett rendelet 94. cikke, amely a növényfajta bitorlást megvalósító felhasználása esetén indítható polgári jogi eljárásokra vonatkozik, a következőket írja elő:

„(1) A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás] fizetése vagy mindkettő érdekében:

a) aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja;

[…]

(2) Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető.

(2) Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. Kevésbé súlyos gondatlanság esetén a fenti követelés a gondatlanság mértéke arányában csökkenthető, de a csökkentés nem lehet olyan mértékű, hogy a kártérítési követelés összege a jogbitorlást elkövetett [helyesen: elkövető] személy oldalán keletkezett előnyök értékét ne érje el.”

6 Az említett rendelet 97. cikke szabályozza a bitorlással kapcsolatban a nemzeti jog kiegészítő rendelkezéseinek alkalmazását, amely cikk az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ha a 94. cikk szerint felelős fél jogbitorlással a jogosult vagy a hasznosítási joggal rendelkező személy kárára ér el nyereséget, a 101. és 102. cikk szerint illetékes bíróságok a visszatérítésre nemzeti jogszabályaikat alkalmazzák, ideértve nemzetközi magánjogszabályaikat [helyesen: nemzetközi magánjogi jogszabályaikat] is.

[…]”

A 2004/48 irányelv

7 A 2004/48 irányelv (17) preambulumbekezdése kifejti, hogy „az ezen irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat minden egyes esetben úgy kell meghatározni, hogy az figyelembe vegye az adott eset jellemző vonásait, ideértve az egyes szellemi tulajdonjogok sajátosságait és szükség esetén a jogsértés szándékos vagy nem szándékos voltát.”

8 Ezen irányelv (26) preambulumbekezdése kimondja:

„Az olyan jogsértő által elkövetett jogsértésből fakadó sérelem orvoslása érdekében, aki úgy fejti ki a tevékenységet, hogy tudja, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellene, hogy az jogsértést valósít meg, a jogosult részére fizetendő kártérítés összegének figyelemmel kell lennie valamennyi irányadó szempontra, így például a jogosult elmaradt hasznára vagy a jogsértő által elért jogtalan haszonra, valamint szükség esetén a jogosult által elszenvedett nem vagyoni kárra. E helyett, például amennyiben nehéz lenne számszerűsíteni a ténylegesen elszenvedett kár összegét, a kár összegét olyan kritériumok alapján is meg lehet állapítani, mint a jogdíjak vagy licencdíjak, amelyeket a jogsértőnek fizetnie kellett volna, ha engedélyt kért volna az érintett szellemi tulajdonjog felhasználására. Ennek célja nem az, hogy büntető jellegű kártérítés előírásának kötelezettségét vezesse be, hanem hogy objektív kritériumon alapuló, kiegyenlítő jellegű kártérítést tegyen lehetővé, figyelembe véve azokat a költségeket, amelyek a jogosult oldalán például a jogsértés megállapításával és az elkövetőjének felkutatásával összefüggésben merültek fel.”

9 A 2004/48 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A közösségi vagy tagállami jogszabályokban esetlegesen foglalt eszközök sérelme nélkül – amennyiben azok kedvezőbbek a jogosultak számára – az ebben az irányelvben foglalt intézkedéseket, eljárásokat és jogorvoslatokat a 3. cikkel összhangban alkalmazni kell a közösségi jogban és/vagy az érintett tagállam nemzeti jogában foglalt bármely szellemi tulajdonjog megsértése esetén.”

10 Ezen irányelv „Kártérítés” című 13. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy az illetékes bíróságok a sértett fél kérelmére elrendeljék, hogy a jogsértő, aki tudta, vagy kellő gondosság mellett tudnia kellett volna, hogy jogsértést valósít meg, a jogosult számára a jogsértés folytán elszenvedett tényleges kárnak megfelelő kártérítést fizessen.

A bíróságok a kár megállapításakor:

a) figyelembe vesznek minden megfelelő szempontot, úgy mint a kedvezőtlen gazdasági kihatásokat, ideértve a sértett fél elmaradt hasznát, a jogsértő jogtalan gazdagodását, és indokolt esetben a nem tisztán gazdasági tényezőket, mint a jogosultnak a jogsértés által okozott nem vagyoni kárát,

vagy

b) az a) bekezdés [helyesen: pont] alkalmazása helyett a kárt indokolt esetben átalányösszegben állapíthatják meg olyan tényezők alapján, mint legalább azon díjazás vagy jogdíjak összege, amely a jogosultat megillette volna, ha az adott szellemi tulajdonjog felhasználására a jogsértő engedélyt kért volna.

(2) Azokban az esetekben, amelyekben a jogsértő úgy fejtette ki tevékenységét, hogy nem tudta, vagy kellő gondosság mellett nem kellett tudnia, hogy jogsértést valósít meg, a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy a bíróságok rendeljék el a gazdagodás megtérítését vagy kártérítés fizetését, amelynek összegét előre meghatározhatják.”

11 Az említett irányelv 14. cikke előírja:

„A tagállamok biztosítják, hogy a nyertes fél oldalán felmerülő észszerű és arányos költségeket [helyesen: észszerű és arányos igazságszolgáltatási költségeket, valamint egyéb költségeket] főszabályként a vesztes fél viselje, ha méltányossági okok ennek nem mondanak ellent.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 J. Hansson 1999. óta jogosultja a cseppecskevirág fajhoz tartozó, „Lemon Symphony” nevű EU 4282 közösségi növényfajta-oltalomnak.

13 2002 és 2009 között a Jungpflanzen a SUMOST 01 virágfajtát „Summerdaisy’s Alexander” név alatt termesztette és forgalmazta.

14 Mivel e két név valójában ugyanannak a virágfajtának felel meg J. Hanson azt kérte a Landgericht Düsseldorftól (düsseldorfi területi bíróság, Németország), hogy ideiglenes intézkedés útján tiltsa el a Jungpflanzent az utóbbi virágfajta forgalmazásától. Ezt a kérelmet, valamint az alapügy felperese által az Oberlandesgericht Düsseldorfhoz (düsseldorfi tartományi legfelsőbb bíróság, Németország) benyújtott fellebbezést elutasították, mivel nem bizonyították a „Lemon Symphony” nevű növényfajta bitorlását.

15 Mindazonáltal az érdemi eljárás keretében J. Hansson eredményesen kérte a Jungpflanzen arra való kötelezését, hogy az térítse meg számára a fent hivatkozott növényfajta bitorlásának minősülő, „Summerdaisy’s Alexander” nevű virágok eladásából eredő kárt.

16 Ami az elszenvedett kár megtérítését illeti, a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi területi bíróság, Németország) első fokon a 2100/94 rendelet 94. cikke alapján 66 231,74 eurót és annak kamatait ítélte meg J. Hansson részére, amely az általa azon díjazás címén követelt összegnek felelt meg, amelyet a Jungpflanzennek kellett volna J. Hansson számára megfizetni az oltalom alatt álló fajta 1 512 630 tövéért, amelyeket 2002-től 2009-ig eladott.

17 Ez a bíróság azonban nem adott helyt J. Hansson többi igényének, amelyek egyrészt a követelt díjazáson felül, e díjazás felének megfelelő összegű, azaz 33 115,89 euró pótdíj és késedelmi kamatai, másrészt 1967,35 euró eljárási költség, és annak az utóbbi kamattal azonos mértékű kamatainak megfizetésére vonatkoznak. Ennek a bíróságnak többek között az volt az álláspontja, hogy J. Hansson

bitorlási pótdíj címén nem igényelhet kártérítést azon bitorlásért, amelyet szerinte az alapügy alperesének kell megfizetnie, mivel sem a 2100/94 rendelet, sem a 2004/48 irányelv, sem pedig a belső jog nem rendelkezik büntető jellegű kártérítés kiszabásáról.

18 Ezen ítélettel szemben mindkét fél fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

19 E bíróság szerint az nem vitatott, hogy a Jungpflanzen bitorlást követett el az alapügyben szóban forgó növényfajta-oltalom tekintetében. A felek között mindazonáltal vita van a bitorlásért járó méltányos díjazás, valamint az elszenvedett kárra vonatkozó, a 2100/94 rendelet 94. cikke szerinti kártérítés terjedelme tekintetében.

20 Az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi legfelsőbb bíróság, Németország) véleménye szerint a méltányos díjazás összegét azon licenciadíjak figyelembevételével kell meghatározni, amelyet a bitorlással érintett időszak során ténylegesen megkötött licenciaszerződések alapján rendes körülmények között kellett volna fizetni a közösségi oltalom jogosultja részére.

21 Ami a bitorlási pótdíj alkalmazását illeti, a kérdést előterjesztő bíróság számára kétséges, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése alapul szolgálhatna az elfogadott díjazás összegének automatikus, átalányjellegű növeléséhez.

22 Ez a bíróság mindazonáltal úgy véli, hogy a növelés bármely formájának figyelembe kell vennie a bitorlással érintett, oltalom alatt álló növényfajta sajátos jellemzőit, valamint a bitorlásból eredő gyakorlati következményeket. Ezenkívül e bíróság szerint a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti méltányos díjazásba bele kell foglalni az éves díjazásra vonatkozó, öt százalékponttal növelt szokásos kamatokat.

23 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Jungpflanzen rosszhiszeműen járt el, ez a bíróság tájékoztatást kíván kapni a közösségi növényfajta-oltalmak jogosultja által elszenvedett kárért fizetendő a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdésében említett kártérítés kiszámításának módjáról. Különösen az a kérdés merül fel, hogy az ugyanazon a területen a piacon alkalmazott licenciadíj összege használható-e ebben a tekintetben referenciaként, és hogy azt növelni kell-e a bitorlással érintett, oltalom alatt álló növényfajtára vonatkozó sajátos megfontolások, valamint a bitorlásból eredő gyakorlati következmények alapján.

24 A kérdést előterjesztő bíróság mindenesetre úgy véli, hogy e rendelet 94. cikkének (2) bekezdése nem alapozhatja meg a bitorlási pótdíj címén az átalányjellegű növelést, és ahhoz sem szolgálhat jogalapul, hogy a bitorlást elkövető személyt az oltalom alatt álló növényfajta jogosultjának az érdemi eljárás során, valamint az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során felmerült valamennyi költségének (utazások, gyűlések, ráfordított idő) megfelelő kártérítés megfizetésére kötelezzék.

25 E körülmények között az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi legfelsőbb bíróság, Németország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A jogsértő által a [2100/94] rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő »arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]« meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, az a [2100/94] rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében ugyanazon a területen a piacon általában alkalmazott licenciaszerződések alapján fizetendő szokásos díjból kiindulva minden esetben meg kell-e állapítani átalányjelleggel egy további, meghatározott »bitorlási pótdíjat« is? Ez a [2004/48] irányelv 13. cikke (1) bekezdésének második mondatából következik?

2) A jogsértő által a [2100/94] rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő »arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]« meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, a [2100/94] rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében ugyanazon a területen a piacon általában alkalmazott licenciaszerződések alapján fizetendő szokásos díjból kiindulva a konkrét egyedi esetben díjnövelő tényezőként figyelembe kell-e venni a következő megfontolásokat, illetve körülményeket is:
   a) azt a körülményt, hogy a bitorlás idején a hivatkozott növényfajta olyan növényfajta volt, amely különös tulajdonságai miatt egyedülálló volt a piacon, ha a szokásos díjat a hivatkozott növényfajta tekintetében bevett hasznosítási szerződésekkel és elszámolásokkal próbálják meghatározni?

   Amennyiben e körülmény figyelembevétele szóba jön az egyedi esetben:

   Csak akkor engedhető-e meg a díj növelése, ha az eljárás tárgyát képező növényfajta egyedülállóságát megalapozó jellemzők szerepelnek a fajtaoltalmi leírásban?
   b) azt a körülményt, hogy az eljárás tárgyát képező növényfajtát a bitorló növényfajta forgalomba hozatalának időpontjában már nagy sikerrel forgalmazták, miáltal a bitorlást elkövető személy megtakarította a bitorló növényfajta saját maga általi piaci bevezetésének költségeit, ha a piaci jogdíjat az eljárás tárgyát képező növényfajta tekintetében kötött hasznosítási szerződésekkel és elszámolásokkal határozzák meg;
   c) azt a körülményt, hogy a hivatkozott növényfajta bitorlásának terjedelme, időtartamát és az eladott darabszámokat tekintve, átlagot meghaladó volt;
   d) azt a megfontolást, hogy a bitorlást elkövető személynek – a hasznosítótól eltérően – nem kell attól tartania, hogy annak ellenére fizeti a jogdíjat (és azt nem követelheti vissza), hogy az eljárás tárgyát képező növényfajtát, amellyel szemben semmisnek nyilvánítás iránti kérelmet terjesztenek elő, később semmisnek nyilvánítják;
   e) azt a körülményt, hogy a bitorlást elkövető személyt – a hasznosítók esetében megszokottaktól eltérően – nem volt köteles negyedévenként elszámolni;
   f) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja viseli az azzal járó inflációs kockázatot, hogy a bíróság előtti jogérvényesítés jelentős időszakot ölel át;
   g) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja a bíróság előtti jogérvényesítés szükségessége miatt – nem úgy, mint a hivatkozott növényfajta hasznosítására vonatkozó engedélyek megadásából származó bevételek elérése esetén – nem számolhat a hivatkozott növényfajtával elérhető bevételekkel;
   h) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja az eljárás tárgyát képező növényfajta bitorlása esetén viseli mind a bíróság előtti eljárással összefüggő általános eljárási kockázatot, mind annak kockázatát, hogy végső soron nem lesz eredményes a végrehajtás a bitorlást elkövető személlyel szemben;
   i) azt a megfontolást, hogy a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén a bitorlást elkövető személy önkényes magatartása megfosztja az oltalom alatt álló növényfajta jogosultját annak szabadságától, hogy eldöntse, hogy egyáltalán megengedi-e az eljárás tárgyát képező növényfajtának a bitorlást elkövető személy általi hasznosítását?

3) A jogsértő által a [2100/94] rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő »arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]« meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, figyelembe kell-e venni az évente fizetendő díjnak a szokásos késedelmi kamatláb szerinti kamatait, ha abból kell kiindulni, hogy észszerűen eljáró szerződő felek előírtak volna ilyen kamatokat?

4) A jogsértő által a [2100/94] rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultja részére arra tekintettel megtérítendő, a »tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kár« kiszámítása során, hogy jogosulatlanul folytatta

a rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, az említett rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében ugyanazon a területen a piacon általában alkalmazott licenciaszerződések alapján fizetendő szokásos díj tekintendő-e a számítás alapjának?

5) Az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén:
   a) A [2100/94] rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti »egyéb kárnak« valamely, piacon alkalmazott licenciaszerződés alapján való kiszámítása során egyedi esetben a második kérdés a)–i) pontjában megnevezett megfontolásokat, illetve körülményeket és/vagy azt a körülményt, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultjának a bíróság előtti jogérvényesítés szükségessége miatt személyesen rá kell fordítania a szokásos időt a bitorlás felderítésére és az üggyel való foglalkozásra, és a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén szokásos mértékben fel kell derítenie a növényfajta-oltalmi jogok bitorlását, figyelembe kell-e venni oly módon, hogy azok igazolják a szokásos díj növelését?
   b) A [2100/94] rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti »egyéb kárnak« valamely, piacon alkalmazott licenciaszerződés alapján való kiszámítása során minden esetben meg kell-e állapítani átalányjelleggel egy további, meghatározott »bitorlási pótdíjat« is? Ez következik a [2004/48] irányelv 13. cikke (1) bekezdésének második mondatából?
   c) A [2100/94] rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti »egyéb kárnak« a piacon alkalmazott licenciaszerződések alapján való kiszámítása során figyelembe kell-e venni az évente fizetendő díjnak a szokásos késedelmi kamatláb mértéke szerinti kamatait, ha abból kell kiindulni, hogy észszerűen eljáró szerződő felek előírtak volna ilyen kamatokat?

6) Úgy kell-e értelmezni a [2100/94] rendelet 94. cikke (2) bekezdésének [első] mondatát, hogy a jogsértő által realizált nyereség az e rendelkezés értelmében vett olyan »egyéb kár«, amely a [2100/94] rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti »arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]« mellett követelhető, vagy a [2100/94] rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján fizetendő, bitorlásból származó nyereséggel csak a 94. cikk (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás alternatívájaként tartoznak felróható magatartás esetén?

7) Ellentétesek-e a [2100/94] rendelet 94. cikkének (2) bekezdéséből eredő kártérítési igénnyel az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek szerint az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja, akit a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatti, ideiglenes intézkedés hozatalára irányuló eljárásban jogerősen ezen eljárás költségeinek viselésére kötelezték, e költségek megtérítését akkor sem kérheti az anyagi jogra hivatkozva, ha pernyertes lesz az ugyanezen növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatti, az ügy érdemére vonatkozó későbbi eljárásban?

8) Ellentétesek-e a [2100/94] rendelet 94. cikkének (2) bekezdéséből eredő kártérítési igényjogosultsággal az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek szerint a károsult a kártérítési igény peren kívüli és peres érvényesítésére fordított időért nem kérhet kártérítést a költségek megállapítására irányuló eljárás szűk keretein kívül, amennyiben az időráfordítás nem haladja meg a szokásos mértéket?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

26 A kérdései útján a kérdést előterjesztő bíróság lényegében a 2100/94 rendelet 94. cikke alapján fizetendő díjak és kártérítések meghatározásánál és kiszámításánál irányadó elveket kívánja megismerni.

27 E kérdések némelyike az e cikk értelmében vett két kártérítési mód természetére vonatkozik, míg mások konkrétan az ugyanezen cikk (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás kiszámításának alapjául szolgáló tényezőkre, valamint az e cikk (2) bekezdésének értelmében a jogosult által elszenvedett kár megtérítése kiszámításának alapul szolgáló tényezőkre vonatkoznak.

28 Ennélfogva először együttesen kell megvizsgálni a 2100/94 rendelet 94. cikke szerinti kártérítés jellegére vonatkozó kérdéseket, majd másodszor közelebbről meg kell határozni az e cikk (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás meghatározásánál, valamint az említett cikk (2) bekezdése értelmében, a bitorlással érintett növényfaj jogosultja által elszenvedett kár megtérítésénél figyelembe veendő tényezőket.

A 2100/94 rendelet 94. cikke szerinti kártérítések jellegére vonatkozó kérdésekről

29 Az első kérdésével, az ötödik kérdésének b) pontjával és a hatodik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy annak értelmében az e rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében meghatározott cselekménnyel okozott károk megtérítéseként megítélt kártérítés összegét kötelező növelni bitorlási pótdíjjal. Ezenkívül arra vár választ, hogy ezt a cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az jogalapként szolgálhat ahhoz, hogy a bitorlást elkövető személyt az e bitorlással megvalósított nyereség visszatérítésére kötelezzék.

30 Először is, a 2100/94 rendelet 94. cikke (1) és (2) bekezdésének megfogalmazásából az tűnik ki, hogy az kizárólag azon kár megtérítésére vonatkozik, amelyet a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosultja az e növényfajta bitorlása miatt elszenvedett.

31 Egyrészt e rendelet 94. cikke (1) bekezdésének célja a bitorlást elkövető személy által elért előnynek a pénzbeli megtérítése, amely előny az utóbbi által meg nem fizetett díj összegének felel (lásd ebben az értelemben: 2012. július 5-i Geistbeck-ítélet, C-509/10, EU:C:2012:416, 40. pont). Ebben a tekintetben a Bíróság pontosította, hogy ez a rendelkezés az abban foglalt „méltányos díjazás” meg nem fizetéséhez kapcsolódó károkon kívüli egyéb károk megtérítését nem írja elő (lásd: 2012. július 5-i Geistbeck-ítélet, C-509/10, EU:C:2012:416, 50. pont).

32 Másrészt a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése arra az „egyéb” kárra vonatkozik, amelyet a bitorlást „szándékosan vagy gondatlanul” elkövető személynek a jogosult részére meg kell térítenie.

33 Ebből az következik, hogy e rendelet 94. cikke a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosultja javára kártérítéshez való jogot alapít, amely nem pusztán teljes körű, hanem ezenkívül objektív szempontokon alapul, azaz az kizárólag a bitorlásból eredő kár megtérítésére vonatkozik.

34 Ennélfogva az említett rendelet 94. cikkét nem lehet úgy értelmezni, hogy az jogalapként szolgálhatna arra, hogy a bitorlást elkövető személyt e jogosult javára átalányjelleggel meghatározott, büntető jellegű kártérítés megfizetésére kötelezzék.

35 Éppen ellenkezőleg, a 2100/94 rendelet 94. cikke alapján fizetendő kártérítés terjedelmének a lehetőségekhez mérten pontosan kell tükröznie a növényfajta jogosultja által a bitorlás miatt elszenvedett tényleges és biztos károkat.

36 Másodszor ez az értelmezés van összhangban a 2004/48 irányelv célkitűzéseivel, amely egy minimális szintet állapított meg általában a szellemi tulajdonjogok tiszteletben tartása tekintetében.

37 Mindenekelőtt ezen irányelv (17) preambulumbekezdése értelmében az ezen irányelvben foglalt jogorvoslatokat minden egyes esetben úgy kell meghatározni, hogy az megfelelően figyelembe vegye az adott eset jellemző vonásait.

38 Továbbá, az említett irányelv (26) preambulumbekezdésének megfogalmazása szerint e jogorvoslatnak nem az a célja, hogy büntető jellegű kártérítés előírásának kötelezettségét vezesse be.

39 Végül, a 2004/48 irányelv 13. cikkének (1) bekezdése meghatározza, hogy tagállamok biztosítják, hogy az illetékes bíróságok a sértett fél kérelmére elrendeljék, hogy a jogsértő a jogosult számára a jogsértés folytán elszenvedett tényleges kárnak megfelelő kártérítést fizessen.

40 E körülmények között a 2100/94 rendelet 94. cikke nem teszi lehetővé, hogy a bitorlást elkövető személyt a bitorlás miatt a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett átalányjellegű pótdíj megfizetésére kötelezzék, mivel ez a pótdíj nem feltétlenül tükrözi a bitorlással érintett növényfaj jogosultja által elszenvedett kárt, jóllehet a 2004/48 irányelv akadályozza meg, hogy a tagállamok magasabb védelmet biztosító intézkedéseket fogadjanak el.

41 Ehhez hasonlóan ez a cikk azt sem teszi lehetővé a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosulja számára, hogy a bitorlást elkövető személy által megvalósított előnyök és nyereség megtérítését igényelje. Ugyanis a méltányos díjazást és a 2100/94 irányelv 94. cikkének (2) bekezdése alapján fizetendő kártérítés összegét nem a bitorlást elkövető személy által megvalósított nyereség, hanem a károsult által elszenvedett kár alapján kell meghatározni.

42 Noha e cikk (2) bekezdése a „jogbitorlást elkövető személy oldalán keletkezett előnyökre” utal, azt nem írja elő, hogy ezt az előnyt figyelembe kellene venni a jogosult számára ténylegesen megítélt pénzbeli kártérítés terjedelmének meghatározásánál. Mindazonáltal hangsúlyozni kell, hogy a bitorlást elkövető személy oldalán keletkezett előnyök megtérítése iránti keresetet illetően a 2100/94 rendelet 97. cikke kifejezetten utal a tagállamok nemzeti jogára.

43 E megfontolásokból az következik, hogy az első kérdésre, az ötödik kérdés b) pontjára és a hatodik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a bitorlással érintett, oltalom alatt álló közösségi növényfajta jogosultját e rendelkezés alapján megillető kártérítéshez való jog a jogosult által elszenvedett valamennyi kárra kiterjed, anélkül hogy ez a cikk alapul szolgálhatna az átalányjellegű bitorlási pótdíj kiszabásához, vagy különösen a bitorlást elkövető személy által elért nyereség és előnyök megtérítéséhez.

A 2100/94 rendelet 94. cikkében előírt díjak és kártérítések meghatározásának módjaira vonatkozó kérdésekről

A 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti méltányos díjazásról

44 A második és harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás értékelésénél figyelembe veendő tényezőket szeretné megismerni. Így különösen azt kívánja megtudni, hogy ezen értékelés céljából milyen mértékben kell figyelembe venni bizonyos sajátos körülményeket.

45 A 2100/94 rendelet e rendelkezése a bitorlást elkövető személy által elért előny ellentételezésére irányul, amely előny azon díj összegének felel meg, amelyet az utóbbi – a jogosultnak kárt okozva – nem fizetett meg (2012. július 5-i Geistbeck-ítélet, C-509/10, EU:C:2012:416, 40. pont).

46 A Bíróság már kimondta, hogy ez a rendelkezés a bitorlással érintett növényfajta-oltalmi jog jogosultja által elszenvedett kár megtérítésére vonatkozik (2012. július 5-i Geistbeck-ítélet, C-509/10, EU:C:2012:416, 36. pont).

47 Következésképpen az e rendelkezés szerinti „méltányos díjazás” meghatározásához az engedélyezett előállításért fizetendő díjjal azonos összeget kell számítási alapként figyelembe venni (2012. július 5-i Geistbeck-ítélet, C-509/10, EU:C:2012:416, 37. pont).

48 Ennek érdekében, a bitorlás esetén fizetendő méltányos díjazás összegének meghatározása céljából a növényfajta engedélyezett előállításáért fizetendő, a 2100/94 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésében említett díj összege bizonyosan megfelelő számítási alapnak minősül.

49 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az általa az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban kifejezetten hivatkozott körülmények megfelelnek-e a megfelelő díjazás összegének meghatározása céljából referenciaként elfogadható díjazás körülményeinek.

50 Ennek keretében pontosítani kell, hogy úgyszintén a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy e díjazás összegét adott esetben – a körülményektől függően – növelni kell-e, annak ismeretében, hogy ezen körülmények mindegyike csak egyszer vehető figyelembe, mivel ellenkező esetben sérülne a 2100/94 rendelet 94. cikkéből következő teljes és objektív kártérítés elve.

51 Mindenesetre a Bíróság meghatározta, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az arra szorítkozik, hogy méltányos díjazást ír elő egy növényfajta jogellenes hasznosítása esetén, anélkül azonban, hogy tekintetbe venné az említett díjazás meg nem fizetéséhez kapcsolódó károkon kívüli egyéb károk megtérítését, és ezáltal e díjazás összegéből kizárja a növényfajta-jogosulti jogok tiszteletben tartásának ellenőrzése miatt felmerült költségeket (lásd: 2012. július 5-i Geistbeck-ítélet, C-509/10, EU:C:2012:416, 50. és 51. pont).

52 Ezen értelmezésből az következik, hogy az e rendelkezés szerinti méltányos díjazás az e díjazás megfizetésének elmaradásához szorosan kapcsolódó károk megtérítésére vonatkozik.

53 E károk között szerepelhetnek a szokás szerint fizetendő díjak késedelmes megfizetése miatti késedelmi kamatok, főként ha olyan szerződéses szabályról van szó, amelyet az észszerű és körültekintő szerződő felek kikötöttek volna, amennyiben a referenciaként használt díj nem foglal magában ilyen kamatokat.

54 Következésképpen a második és harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdésében szereplő „méltányos díjazás” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az azon szokásos díjazás megfizetésén kívül, amelyet az engedélyezett előállításért kellene fizetni, az e díj megfizetésének elmaradásához szorosan kapcsoló valamennyi kár megtérítésére vonatkozik, amelyekbe többek között a késedelmi kamatok megfizetése is beletartozhat. A kérdést előterjesztő bíróság feladata azon körülmények meghatározása, amelyek az említett díjazás növelését teszik szükségessé, annak ismeretében, hogy a méltányos díjazás összegének értékelése céljából e körülmények mindegyike csak egyszer vehető figyelembe.

Az elszenvedett károk 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerinti megtérítéséről

55 A kérdést előterjesztő bíróság a negyedik kérdésével, az ötödik kérdésének a) és c) pontjával, a hetedik, valamint a nyolcadik kérdésével lényegében a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerint az elszenvedett kár miatt fizetendő kártérítés értékelésénél figyelembe veendő tényezőket megismerni. Így különösen azt kívánja megtudni, hogy az ezen az alapon megítélt kártérítési összeg értékelése céljából az engedélyezett előállításért fizetendő díjat kell-e alapul venni, és hogy az ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében felmerült jogi költségeket, valamint az esetleges peren kívüli költségeket bele lehet-e foglalni e kár megtérítésébe.

56 Ami először is e kártérítés terjedelmét illeti, a jelen ítélet 33–43. pontjából az tűnik ki, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikke a bitorlással érintett növényfaj jogosultja által elszenvedett kár teljes és objektív megtérítésére irányul. E kártérítés megítélése érdekében e jogosult feladata az azt igazoló bizonyítékok előterjesztése, hogy a kára meghaladja az e cikk (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás útján megtérülő elemeket.

57 Ennek alapján az ugyanezen engedélyezett előállításért fizetendő szokásos díj összege önmagában nem szolgálhat e kár értékelésének alapjául. Az ilyen díjazás ugyanis lehetővé teszi a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás kiszámítását, és az nem feltétlenül kapcsolódik megtérítetlenül maradó kárhoz.

58 Mindenesetre egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy azok a körülmények, amelyek a méltányos díjazás kiszámítása céljából az engedélyezett előállításért fizetendő szokásos díj növelését igazolták, nem vehetők másodszor is figyelembe a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kártérítés címén.

59 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a bitorlással érintett növényfajta jogosultja által hivatkozott károkat milyen mértékben lehet pontosan bizonyítani, vagy hogy átalányösszeget kell-e meghatározni, amely utóbbi e károknak legfeljebb a ténylegességét tükrözi. Ennek keretében a kártérítés összegére, amennyiben az indokoltnak tűnik, a szokásos mértékű késedelmi kamatokat lehet alkalmazni.

60 Másodszor, ami a megtérítendő kárnak magát a tartalmát illeti, rá kell mutatni, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikke ebben a tekintetben semmilyen iránymutatást nem tartalmaz. Mindazonáltal, mivel az e területen hatályban lévő nemzeti jogra vonatkozóan bővebb információ nem áll a Bíróság rendelkezésére, hangsúlyozni kell, hogy a 2004/48 irányelv 14. cikke lényegében azt határozza meg, hogy a nyertes fél oldalán felmerülő költségeket főszabályként a vesztes félnek kell viselnie.

61 Márpedig egyrészt ami az alapeljárást megelőző ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeit illeti, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az tűnik ki, hogy az alapeljárás kérelmezőjét kötelezték a költségek megfizetésére. Következésképpen semmi nem akadályozza azt, hogy a nemzeti jogszabály a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének értelmében megtérítendő kár értékelése során e költségek megtérítését ne írja elő.

62 Másrészt, ami a többek között a bitorlás károsultja által a jogai érvényesítésére fordított időhöz kapcsolódó peren kívüli költségeket illeti, a Bíróság megállapította, hogy a 2004/48 irányelv 14. cikkének célja a szellemi tulajdonjogok védelmi szintjének megerősítése, és annak meg kell akadályoznia, hogy a sérelmet szenvedő felet visszatartsák attól, hogy a jogai védelme érdekében bírósági eljárást kezdeményezzen (lásd: 2015. július 16-i Diageo Brands ítélet, C-681/13, EU:C:2015:471, 77. pont).

63 E körülmények között, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a bitorlás károsultjának megítélhető jogi költségek előre látható összege visszatarthatja-e őt a jogai bíróság előtti érvényesítésétől, tekintettel a peren kívüli költségek címén felmerülő megtérítetlenül maradó összegekre, valamint arra, hogy e költségek mennyire célravezetők a kártérítés iránti alapeljárás szempontjából.

64 A negyedik kérdésre, az ötödik kérdés a) és c) pontjára, a hetedik és a nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett kártérítés összegét a bitorlással érintett növényfajta jogosultja által erre vonatkozóan előterjesztett konkrét tényezők alapján kell meghatározni, szükség esetén, amennyiben az említett tényezők nem számszerűsíthetők, átalányszámítási módszer útján. Ezzel a rendelkezéssel nem ellentétes, hogy a sikertelen ideiglenes intézkedés iránti eljárásban felmerült költségek nem szerepelnek a kár értékelésében, és az sem, hogy az érdemi eljárás során felmerült peren kívüli költségeket nem veszik figyelembe. E költségek figyelembevételének hiánya mindazonáltal annak a feltételnek van alárendelve, hogy a bitorlás károsultjának megítélhető jogi költségek előrelátható összege ne tartsa őt vissza a jogai bíróság előtti érvényesítésétől, tekintettel peren kívüli költségek címén felmerülő megtérítetlenül maradó összegekre, valamint arra, hogy e költségek mennyire célravezetők a kártérítés iránti alapeljárás szempontjából.

A költségekről

65 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet 94. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a bitorlással érintett, oltalom alatt álló közösségi növényfajta jogosultját e rendelkezés alapján megillető kártérítéshez való jog a jogosult által elszenvedett valamennyi kárra kiterjed, anélkül hogy ez a cikk alapul szolgálhatna az átalányjellegű bitorlási pótdíj kiszabásához, vagy különösen a bitorlást elkövető személy által elért nyereség és előnyök megtérítéséhez.**

2) **A 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdésében szereplő „méltányos díjazás” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az azon szokásos díjazás megfizetésén kívül, amelyet az engedélyezett előállításért kellene fizetni, az e díj megfizetésének elmaradásához szorosan kapcsoló valamennyi kár megtérítésére vonatkozik, amelyekbe többek között a késedelmi kamatok megfizetése is beletartozhat. A kérdést előterjesztő bíróság feladata azon körülmények meghatározása, amelyek az említett díjazás növelését teszik szükségessé annak ismeretében, hogy a méltányos díjazás összegének értékelése céljából e körülmények mindegyike csak egyszer vehető figyelembe.**

3) **A 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben említett kártérítés összegét a bitorlással érintett növényfajta jogosultja által erre vonatkozóan előterjesztett konkrét tényezők alapján kell meghatározni, szükség esetén, amennyiben az említett tényezők nem számszerűsíthetők, átalányszámítási módszer útján. Ezzel a rendelkezéssel nem ellentétes, hogy a sikertelen ideiglenes intézkedés iránti eljárásban felmerült költségek nem szerepelnek a kár értékelésében, és az sem, hogy az érdemi eljárás során felmerült peren kívüli költségeket nem veszik figyelembe. E költségek figyelembevételének hiánya mindazonáltal annak a feltételnek van alárendelve, hogy a bitorlás károsultjának megítélhető jogi költségek előrelátható összege ne tartsa őt vissza a jogai bíróság előtti érvényesítésétől, tekintettel peren kívüli költségek címén felmerülő megtérítetlenül maradó összegekre, valamint arra, hogy e költségek mennyire célravezetők a kártérítés iránti alapeljárás szempontjából.**

Aláírások